සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලයීය ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය
දහතුන්වන කලාපය 2022 ජූනි
පිටු 55-66
ISSN 1800-1459 eISSN 2386-2041
© 2022 ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලය

බදුලු ටැම් ලිපිය ඔස්සේ හෙළි වන අතීත වෙළෙඳ පොළ ඇතුළු සමාජ ක්‍රමය පිළිබඳ විමසුමක්

(A Study on the Past Market and Social System Revealed Through the "Badulu Tem Letter")

ඉන්දික ජයරත්න

ශ්‍රී ලංකා ගුවන්විදුලි සංස්ථාව
Indikamia15@gmail.com

Abstract

The Historic "Badulu Tem Letter", which was found near Mahiyanganaya Sorabora Tank by Badulla government sub-agent John Bailey in 1857 is a series of charters on a petition by the people to the king on injustices at Hopitigamuwa market. It was a source for an intellectual who searches for Sri Lanka's history, social, cultural, political and economic background, specially on taxation of the king's policy. When compared with the present society, it confirms there is no change of the situation of the society at that time and it can be observed that the trade regulations are compatible not only with Sri Lanka's society in that statutory class, but also on international trade regulations.

Key Words: Past Market, Tem Letter, Tax Imposition, Badulu Tem Letter, Frauds Corruption

සාරසංක්ෂේපය

1857 දී බදුල්ල උපඒජන්ත ජොන් බේලි විසින් මහියංගණයේ සොර බොර වැව අසලින් සොයා ගත් ඓතිහාසික අභිලේඛනයක් වන බදුලු ටැම් ලිපිය හෝපිටිගමුව වෙළෙඳ පොළේ සිදුවන අසාධාරණ පිළිබඳ රජු වෙත ජනතාව ඉදිරිපත් කළ පෙත්සමකට පැන වූ ප්‍රඥප්ති මාලාවකි. ලාංකේය ඉතිහාසයේ සමාජ, සංස්කෘතික, දේශපාලන හා ආර්ථික පසුබිම සොයන විද්‍යාර්ථියෙකුට මහැඟි මූලාශ්‍රයක් වූ එය විශේෂයෙන් ම බදුකරණය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ ප්‍රතිපත්තිය හෙළි කරන්නකි. වර්තමාන සමාජය හා සසඳන කල එකල සමාජයේ තිබූ තත්ත්වයට වඩා වෙනසක් නැති බව එමගින් තහවුරු වන අතර, එකී ව්‍යවස්ථා පංතිය තුළ නිර්දේශිත නීති රීති ශ්‍රී ලංකා සමාජය මතු නොව ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳ නීති රීති සමග ද සමපාත වන බව නිරීක්ෂණය කළ හැකි ය.

කේන්ද්‍රීය වචනඃ අතීත වෙළෙඳ පොළ, ටැම් ලිපි, බදු පැනවීම, බදුලු ටැම් ලිපිය, වංචා දූෂණ

හැඳින්වීම

ආදි මානවයාට සොබාදහම සමග දැඩි සම්බන්ධතාවක් පැවතුන අතර මානවයා ශිෂ්ටාචාරය ගොඩනැඟීමේ දී සංස්කෘතිය ගොඩ නඟා ගත් අතර ඔහු සොබාදහම හා එක්ව ජීවත් වූවේ ය. මානව ශිෂ්ටාචාරයේ විකාසනය හෙවත් නැගීම අප සාකච්ඡා කරන්නේ ජීවත් වූ පරිසරය, සොබාදහම හා මිනිසා අතර පැවති අඛණ්ඩ සම්බන්ධතාව සමගිනි. එය තිරසර ලෙස තමන්ගේ පැවැත්මටත්, තම වර්ගයාගේ උන්නතියටත් යොදා ගැනීමට මිනිසා උත්සාහ දරා ඇත. මීට සමයාන්තර ව සන්නිවේදනයේ උපත සිදුවන්නේ ද මෙම පුරාවෘත්තයේ කොටසක් වශයෙනි.

"මානව ශිෂ්ටාචාරය ගොඩනැඟීමේ දී මානව භාෂාව ඉටු කළ මෙහෙය වඩාත් කඩිනම් කරන ලද්දේ ලේඛනය, මුද්‍රණය හා ඒ ආශ්‍රිත මෙවලම් බිහිවීමත් සමඟය" (ලක්ෂ්මන්, පියදාස, ආර්.එල්., 2008, පි. 21). මිනිස් සමාජයේ විකාසනයත් සමග බිහිවන තොරතුරු හා අදහස් හුවමාරු කරගැනීමේ අවශ්‍යතාව ද පුළුල් විය. මානව භාෂාව ලේඛනයෙන් පොහොසත් වීමත් සමඟ ඒ සඳහා අවශ්‍ය වූ මෙවලම් තනා ගැනීම පිළිබඳ ඉතිහාසය ලෝකයේ මානව සංහතියේ විකාසනය හා බැඳී පවතී. ආදි මානවයන්ගේ සන්නිවේදන ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ ඓතිහාසික තත්ත්වය මෙසේ වෙද්දී ක්‍රි.පූ. 02 වන සියවසේ පමණ සිට අතීත ලාංකිකයා සන්නිවේදනය සඳහා අක්ෂර භාවිත කර තිබේ. බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මුල් යුගයේ භාවිත වී තිබෙන අතර, සිංහල භාෂාවේ විකාසනය වූ ආකාරය පිළිබඳව යුග 04 ක් වාග්විද්‍යාඥයෝ පෙන්වා දෙති.

1. සිංහල ප්‍රාකෘත යුගය - ක්‍රි. පූ. 02 වන සියවස සිට ක්‍රි. ව. 04 වන සියවස දක්වා
2. පුරාතන සිංහල යුගය - ක්‍රි. ව. 04 වන සියවස සිට ක්‍රි. ව. 08 වන සියවස දක්වා
3. මධ්‍යතන සිංහල යුගය - ක්‍රි. ව. 08 වන සියවස සිට ක්‍රි. ව. 13 වන සියවස දක්වා

4. නූතන සිංහල යුගය - ක්‍රි. ව. 13 වන සියවස සිට මේ දක්වා (ධම්මානන්ද, 2018, පි. 09).

සිංහල ප්‍රාකෘත යුගයේ භාෂා ලක්ෂණ හැදෑරීමට ප්‍රමාණවත් සෙල්ලිපි කිහිපයක් පවතී. මේවායෙන් බොහොමයක් ක්‍රි. පූ. 02 වන සියවසට අයත් වේ. 04 වන සියවස පුරාතන සිංහල යුගයට අයත් තෝනිගල ලිපිය අලුත් භාෂා යුගයක ආරම්භය පෙන්වන වැදගත් ශිලා ලිපියකි. මෙහි සංකීර්ණ භාෂා ලක්ෂණ දැකිය හැකි ය. මධ්‍යතන යුගයේ ශිලා ලිපි අතර 09-13 සියවස්වල ලියවුණු ලිපි බහුල ය. පුරාතන යුගයේ නොතිබුණු අක්ෂර සංකේත මෙම යුගයේ දී භාෂාවට එක්වී තිබේ. මෙම යුගයේ භාෂාව වර්ධිත අවදියක පැවති බව හඳුනා ගැනීමට සුදුසු ලිපියක් වන්නේ බදුලු ටැම් ලිපියයි. නූතන සිංහල යුගය 13 වන සියවසෙන් ආරම්භ වේ. ක්‍රමික ව විකාසනය වූ එම යුගයේ භාෂාවේ ආර්ය භාෂාවන්ගේ ගති ලක්ෂණයන්ට අමතර ව ද්‍රවිඩ, ඉංග්‍රීසි ආදි භාෂාවන්ගෙන් එකතු වූ වචන මෙන් ම භාෂා ප්‍රයෝග ද නිරූපණය කරයි. එහෙත්, මෙහි දී ප්‍රමුඛ වන්නේ මාතෘ භාෂාවන්හි ප්‍රභවයයි. 13 වන සියවසෙන් පසු ආරම්භ වන නූතන සිංහල භාෂාවේ ලක්ෂණ හඳුනාගත හැකි ලේඛනමය සාක්ෂ්‍ය පවතින්නේ සාහිත්‍ය කෘතිවලයි. උදාහරණ වශයෙන් 13 වන සියවසේ ලියැවුණු "සිදත් සඟරාව හැඳින්විය හැකි ය". ක්‍රි. පූ. 02 වන සියවසේ සිට ක්‍රි. ව. 13 වන සියවස දක්වා කාලය තුළ ලියවුණු සෙල්ලිපි ආධාරයෙන් මුල් යුග 03 හි, (ප්‍රාකෘත, පුරාතන හා මධ්‍යතන) ලංකාවේ භාෂා සන්නිවේදනයේ විකාශනය හඳුනාගත හැකි ය.

අරමුණ

බදුලු ටැම් ලිපියෙන් සන්නිවේදනය කරන පුරාණ ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ, සංස්කෘතික හා ආගමික පසුබිම කවරේ ද යන්න විමර්ශනය කිරීම ය.

පර්යේෂණ ගැටලුව

මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව වන්නේ බදුලු ටැම් ලිපියේ අන්තර්ගතය මගින් අතීත සමාජ ව්‍යුහයේ නූතන සමාජ ලක්ෂණ නිරූපිත ද යන්න විමසා බැලීම ය.

පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

මෙම පර්යේෂණ ගුණාත්මක අධ්‍යයනයකි. මෙහි දී අන්තර්ගත විශ්ලේෂණය මගින් දත්ත විශ්ලේෂණය කෙරේ. එහිලා සාහිත්‍ය විමර්ශනය සඳහා පුස්තකාල අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය යොදා ගැනේ.

සාකච්ඡාව

ක්‍රි.ව. 10 වන සියවසේ රාජ්‍ය කළ ශ්‍රී සංඝබෝධි උදය රජ (IV වන මිහිඳු රජු) මහියංගණය විහාරයට පැමිණි අවස්ථාවේ දී ගම්වැසියන් ඉදිරිපත් කළ මහජන පෙත්සමකට ප්‍රතිචාර වශයෙන්, ග්‍රාමීය, වෙළෙඳාම හා එහි පාලනය ක්‍රමවත් කිරීම සඳහා පනවන ලද ව්‍යවස්ථා මාලාවක් ලෙස බදුලු ටැම් ලිපිය හැඳින්විය හැකි ය. මෙම ටැම් ලිපියෙන් එකල පැවති ග්‍රාමීය සමාජයේ අභ්‍යන්තර වෙළෙඳාම, රාජ්‍ය සංවිධාන ව්‍යුහය, අධිකරණ ක්‍රියාවලිය හා රාජ්‍ය නිලධාරීන්ට පැවරුණු වගකීම් සහ ඒ සමයේ ලාංකේය සමාජයේ සිරිත් විරිත් සහ සන්නිවේදන ස්වරූපය මෙම ටැම් ලිපියෙන් විවරණය කරගත හැකි ය. තව ද එකල සමාජය තුළ අවනීතිය අසාධාරණය මෙන් ම දූෂණය හා වංචාව තිබූ බවත් ඊට එරෙහි ව මහජනයා අරගල කළ බවත් මෙයින් සනාථ වෙයි.

ක්‍රි. ව. 1857 දී ඉංග්‍රීසි උපජීජන්තවරයෙකු වශයෙන් සිටි ජෝන් බේල් මහියංගණ සොරබොර වැව අසළ හෝපිටිගම ප්‍රදේශයෙන් මෙම ටැම් ලිපිය සොයා ගන්නා ලදී. ලංකාවේ මෙතෙක් සොයා ගෙන ඇති භාරදාහකට ආසන්න වන සෙල්ලිපි අතුරින්, ප්‍රමාණයෙන් විශාලතම හා කුඩා ම අක්ෂර සහිත සෙල්ලිපිය වන්නේ බදුලු ටැම් ලිපියයි. එය උසින් අඩි 08 යි අඟල් 05ක් වන අතර, එක් පැත්තක පේළි 47, 49 සහ 58 වශයෙන් පේළි 208 කින් සහ අක්ෂර දෙදහසකින් පමණ සමන්විත වේ.

ටැම් ලිපියේ අන්තර්ගතය

සිංහල ජන සමාජයේ, ආගමික සහ සංස්කෘතියෙහි දක්නට ලැබෙන සහසම්බන්ධතාව විවිධ අධ්‍යයන විෂය ක්ෂේත්‍ර යටතේ විද්‍යාර්ථීන් ගවේෂණය කර ඇත. එම ගවේෂණ සඳහා ඓතිහාසික සාධක සපයන සුවිශේෂ වටිනාකමක් සහිත ටැම් ලිපියක් ලෙස බදුලු ටැම් ලිපිය හැඳින්විය හැකි ය. ටැම් ලිපියක් යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ සෙල් හෙවත් ශෛලමය කණුවක පැත්තක හෝ ඇතැම් විටක සතර පැත්තේ ම ලියන ලද ලිපියකි. ඉතිහාසඥයන්ට අනුව බදුලු ටැම් ලිපිය අනුරාධපුර රාජධානිය යුගයේ අග භාගයේ ලියනු ලැබූවකි. එකල ටැම් ලිපිය පිහිටි ප්‍රදේශය ලෙස හඳුනාගෙන ඇත්තේ සොරබොර වැව ආශ්‍රිත ප්‍රදේශයක් වන හෝපිටිගමයි. 10 වන සියවස වන විට මෙම හෝපිටිගම ප්‍රදේශය ජනාකීර්ණ වාණිජ නගරයක් ලෙස පැවති ප්‍රසිද්ධ ස්ථානයකි. එසේ වුවත්, වාණිජ කටයුතු සිදු වූ මෙම ප්‍රදේශයේ විවිධ ආකාරයේ අක්‍රමිකතා, අයථා සිදුවීම් සිදුව තිබේ. වෙළෙඳ පොළෙන් බදු ගත් සේවකයන් මහජනතාව පීඩා වන අන්දමින් බදු අය කර ගෙන ඇත. සිරි සංඝබෝධි උදය රජු මහියංගණ විහාරස්ථානයට පැමිණි අවස්ථාවක මහජනතාව තමන්ට සිදුවන අකටයුතුකම් පිළිබඳ රජතුමාට පැමිණිලි කර තිබේ. එම මහජන පැමිණිල්ල පදනම් කරගනිමින් හෝපිටිගම වෙළෙඳ නගරයේ පරිපාලනය විධිමත් කිරීම සහ එම විධිමත් ක්‍රමවේදය මහජනතාවට සන්නිවේදනය කිරීම සඳහා රජු විසින් නීති පනවා, එම නීති ඇතුළත් කොට මෙම ටැම් ලිපිය කරවා තිබේ. මෙම සෙල්ලිපිය පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කිරීමේ දී මධ්‍යතන යුගයේ ලාංකේය ජන සමාජයේ සමාජ, සංස්කෘතික, ආගමික පසුබිම පමණක් නොව, එම යුගයේ ක්‍රියාත්මක වූ වාණිජ නීති රීති, වෙළෙඳ නගරයක පරිපාලන ව්‍යුහය, රාජ්‍ය හා මහජනතාව අතර පවතින සම්බන්ධතාව හා බදු නියමයන් පිළිබඳ තොරතුරු ද අනාවරණය කරගත හැකි ය.

මහාචාර්ය සෙනරත් පරණවිතාන මෙකී ටැම් ලිපියේ තොරතුරු චතුර්විධ වර්ගීකරණයකට ගොනු කර ඇත්තේ

1. දඩ අය කර ගැනීම පිළිබඳ නීති.
2. රාජ්‍ය නිලධාරීන් සඳහා නීති.
3. වෙළෙඳ ප්‍රතිපත්තිය.
4. පාරිභෝගික අයිතිවාසිකම්. වශයෙනි.

© 2022 ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලය

බුදුරජාණන්වහන්සේගේ පළමු ලංකාගමනය මහියංගණ රජමහා විහාරය හා සම්බන්ධ බව පුරාවෘත්තවල සඳහන් ය. ඒ අනුව, මහියංගණය අද ද බෞද්ධාගමිකයන්ගේ වන්දනාවට පාත්‍ර වූ පුදබිමක් ලෙස හැඳින්විය හැකි ය. සිරි සංඝබෝධි උදය රජු මහියංගණ විහාරය වැඳපුදා ගැනීමට පැමිණීමට මෙම ඓතිහාසික කාරණය ද හේතු ප්‍රත්‍ය වන්නට ඇත. මීට අමතර ව, හෝපිටිගම ග්‍රාමයේ බෞද්ධ සංස්කෘතික නැඹුරුව, රාජ්‍ය තන්ත්‍රය ඍජු ව ම විහාර ආරාම හා සහසම්බන්ධ වීම, රාජ්‍ය හා බුදුදහම අතර පැවති සබැඳියාව වැනි කරුණු බදුලු ටැම් ලිපියෙන් අනාවරණය වේ. බදුලු ටැම් ලිපිය ලියවුණු ක්‍රි.ව. 10 වන සියවසේ ම ලියවුණු මිහින්තලා පුවරු ලිපිය නිරීක්ෂණයේ දී ද පෙනී යන්නේ රාජ්‍ය සහ බෞද්ධාගම අතර පැවති සහසම්බන්ධතාවයි. මිහින්තලා පුවරු ලිපිය ද සිරිසංඝබෝධි අභය රජු කරවනු ලැබූවකි. විහාර ආරාම පරිපාලනය සඳහා සකස් කරන ලද ව්‍යවස්ථාමය විධිවිධාන මිහින්තලා පුවරු ලිපියෙන් නිරූපණය වේ. එම රජු විසින් ම කරවන ලද බදුලු ටැම් ලිපිය නිරීක්ෂණය කිරීමේ දී එහි වාණිජ නගරයක පරිපාලන ව්‍යුහය පිළිබඳ ව්‍යවස්ථාමය විධිවිධාන සේ ම, රජු බෞද්ධාගම කෙරෙහි දක්වන ලද ළබැඳියාව ද සියුම් ව නිරීක්ෂණය කළ හැකි ය. ඊට නිදසුන වන්නේ වෙළෙඳ පොළෙහි ක්‍රමවත් පාලනයක් සඳහා නීති පැනවූව ද, බදු අයකිරීම සම්බන්ධයෙන් අනුගමනය කර ඇති මානුෂීය පිළිවෙතයි. බදු අයකර ගැනීම බඹරෙකු මලකින් රොන් ගන්නා අයුරින් කළ යුතු බව බුදුදහමේ කියැවේ. එම නියමයට අනුකූල ව රජු බදු ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කර ඇත්තේ බොද්ධාගමික ඉගැන්වීම පිළිබඳව ඔහුට ඇති නැමියාව පෙන්නුම් කරමිනි. පාලකයා ජනතාව පීඩාවට පත්වන බදු අයකරගන්නෙකු නොවිය යුතු ය. ජනතාවට පීඩාවක් නොවන පරිදි බදු අයකර ගැනීමට අවශ්‍ය විධිවිධාන සලසන්නෙකු බව සිරි සංඝබෝධි උදය රජු බදුලු ටැම් ලිපියෙන් පැහැදිලි කර ඇත.

මෙකී ප්‍රඥප්තිය පැනවීම පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක යෙදෙන මහාචාර්ය අගලකඩ සිරිසුමන හිමි රචිත ශ්‍රී ලංකාවේ ඉපැරණි ම වෙළෙඳ හා පාරිභෝගික ආරක්ෂක පනත - බදුලු ටැම් ලිපිය යන රචනයෙහි එහි බදු එකතු කිරීමේ එදා තත්ත්වය හා අද අතර සාම්‍යයක් මෙසේ ගොඩනංවයි.

> "වර්තමානයේ පළාත් පාලන ආයතන මගින් වෙළෙඳපොළ මගින් බදු එකතු කරන්නා සේ ම එකල ද පදිලද් යනුවෙන් රාජ්‍ය නිලධාරීන් පිරිසක් බදු එකතු කිරීමෙහිලා නිරත ව සිටි බව හෙළි වෙයි. මෙම නිලධාරීන්ගේ දූෂිත ක්‍රියා මෙවැනි ලිපියක් පැනවීමට හේතු වූ බව ද පෙනේ. මෙම වෙළඳ පොළට බලපෑම් කළ ප්‍රධාන ආයතන තුනක් පැවති බව ලිපියෙන් හෙළිදරව් වෙයි. එනම්
>
> 1. මන්ද්‍රඩින් - උපදේශක සභාව
> 2. වණිග්‍රාම - වෙළඳ මණ්ඩලය
> 3. මහා ග්‍රාම - ගමේ පරිපාලන සභාව
>
> මෙම මණ්ඩල තුනෙහි ම නිලධාරීන් එකතු ව වෙළෙඳ පොළ පාලනය කිරීම සිදුවිය. මෙම වෙළෙඳපොළෙහි සිදු වූ දූෂිත ක්‍රියා එහි පනවා ඇති ව්‍යවස්ථා පන්තියෙන් හෙළිවෙයි (සිරිසුමන හිමි, 2014)."

ඒ අනුව එදා සමාජය හා අද සමාජය අතර ඇති පොදු ගුණාංග මෙම ලිපිය විශ්ලේෂණයේ දී තහවුරු වෙයි. අද මෙන් එදා අල්ලස් හෝ දූෂණ කොමිෂන් සභා, අල්ලස් මර්දන විශේෂ ඒකක වැනි පරිපාලන හෝ නීති ආයතන නොතිබුණ ද රජු වටා කේන්ද්‍රගත වූ බලය ඔස්සේ වර්තමානයේ ජාත්‍යන්තරික ප්‍රමිතියේ පවා අනුදත් නිර්දේශ බදුලු ටැම් ලිපියෙහි අන්තර්ගත බව පහත කරුණු මගින් සනාථ කළ හැකි ය.

මිනිසා පදිංචි ගෙවල් දොරවල් වටලා බදු අයකර නොගත යුතු බවත්, ස්වාමියාගේ වරදකට අඹු දරුවන් අල්ලා නොගත යුතු බවටත් රජු නියම කොට ඇත. අදාළ පරිදි නිසි පරිදි අයබදු ගෙවිය යුතු බවත් දක්වා තිබේ. දඩ නියම කිරීම විචාරය කොට සිදු කළ යුතු ය. සොර වෙළෙඳාම් නොකළ යුතු ය. වංචනික ලෙස කිරුම් සහ මිනුම් කටයුතු නොකළ යුතු අතර, විකිණීමට නුසුදුසු දෑ අලෙවි නොකරන ලෙස වෙළෙඳුන්ට නියම කර තිබේ. රජුගේ බොද්ධාගමික නැඹුරුව පෙන්නුම් කරන නියමයන් ද බදුලු ටැම් ලිපියෙන් නිරූපණය වන්නේ ය. ආගම දහමට නැඹුරු නොවී වෙළෙඳාම පමණක් නොකරන ලෙසත්, ආගම කෙරෙහි වන වගකීම් ඉටුකරන ලෙසත් දන්වා ඇත. පොහොය දිනයේ වෙළෙඳාමෙන් වැළකීමේ අවශ්‍යතාව ද බදුලු ටැම් ලිපියෙන් අනාවරණය වේ.

මහියංගණ විහාරයේ පහන් පූජාවන් සඳහා තෙල් කාලක් ලබාදීම පිළිබඳ ව ද මෙහි සඳහන් කර ඇත. වංචනික මුදල් භාවිත නොකරන ලෙසත්, පිං පිණිස දුන් ඉඩම්වලින් බදු අය නොකළ යුතු බවත් කියැවේ. එසේ ම පිං පිණිස ලබාදුන් ඉඩම් පෞද්ගලික පරිහරණයට නොගත යුතු බව ද බදුලු ටැම් ලිපියේ සඳහන් වේ. මහියංගණ විහාරය හා ඍජු ව සම්බන්ධ වන නීතිමය විධිවිධාන ටැම් ලිපියට ඇතුළත් වී ඇති බව නිරීක්ෂණය වන්නේ පොහොය දිනවල වෙළෙඳාම් කටයුතු නොකරන ලෙස කරන ලද දැනුම්දීම හා එසේ වෙළෙඳාම් කටයුතු කරන්නේ නම් ඔවුන් පහන් පූජාවට තෙල් ලබාදිය යුතු බවට කර ඇති නියමයෙනි.

බදුලු ටැම් ලිපියේ "මියුගුණ මහවෙහෙර වැපුද පවත්වනු ඉසා" යන ප්‍රකාශයෙන් ග්‍රාමවාසී ජනතාව පුර පසළොස්වක පෙහොය දිනවල පමණක් නොව, එදිනෙදා සාමාන්‍ය දිනයන්හි ද විහාරස්ථානය සමග සහසම්බන්ධතා පැවැත් වූ බව නිරීක්ෂණය වේ. මියුගුණ වෙහෙර හෙවත් මහියංගණ වෙහෙර විහාරස්ථානයත් හෝපිටිගම ප්‍රදේශය අතර සම්බන්ධතාවක් පැවති බව ද නිරීක්ෂණය වේ. එම සම්බන්ධතාව බදුලු ටැම් ලිපියේ ව්‍යවස්ථාමය විධිවිධානවලින් පැහැදිලි වේ. බදුලු ටැම් ලිපියෙන් නිරූපණය වන නීතිමය විධිවිධාන සහ දඩ හා දඬුවම් නිරීක්ෂණයේ දී පෙනීයන වැදගත් කාරණාව වන්නේ ඒවා අමානුෂික දඩ හෝ දඬුවම් නොවූ බවයි. සමාජය සහ පුද්ගලයා නීතියට අවනත කරගැනීමට දඩ හා දඬුවම් නියම කර ඇති අතර, දැඩි හිංසාකාරී හා මර්දනකාරී දඩ හා දඬුවම් ක්‍රම අනුගමනය නොකිරීමට රජු හා රාජ්‍ය ක්‍රියාකර ඇත්තේ බොද්ධාගමික පසුබිම හේතුවෙන් බව නිගමනය කළ හැකි ය.

© 2022 ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලය

බදුලු ටැම් ලිපිය අධ්‍යයනය කිරීමේදී 10 වන සියවසේ මධ්‍යතන ලංකාවේ සමාජ හා සංස්කෘතික පැතිකඩ පිළිබඳ ව ද යම් අවබෝධයක් ලබාගත හැකි ය. රජු සහ පොදු මහජනතාව අතර පැවති සම්බන්ධතාව මෙහි දී සලකා බැලීම වැදගත් ය. මහියංගණ වෙහෙර වන්දනාව සඳහා පැමිණි, රජු හමු වූ මහජනතාව හෝපිටිගම වෙළෙඳ පොලෙහි පැවති අකටයුතුකම් පිළිබඳ ව, කරන ලද පැමිණිල්ලට රජු ඇහුම්කන් දීම සහ ඊට දක්වන ලද ප්‍රතිචාර ලෙස, වෙළෙඳ නගරය විධිමත් කිරීමට අවශ්‍ය නීති සම්පාදනයට කටයුතු කරනු ලැබී ය. රජු සහ පොදු මහජනතාව අතර යම් විධිමත් සන්නිවේදන ක්‍රමවේදයක් පැවති බව මෙයින් පැහැදිලි වන අතර, රජු මහජන හඬට කන්දෙමින් හෝපිටිගම වෙළෙඳ නගරය විධිමත් කිරීමට කටයුතු කිරීමෙන් සන්නිවේදනය කරන්නේ රජු, රාජ්‍ය නිල තන්ත්‍රය සහ පොදු මහජනතාව අතර වන ත්‍රිකෝණමිතික සම්බන්ධතාවයි. එක් එක් ස්ථාන අතර පැවති නිරවුල් සන්නිවේදනයත්, අවසානයේ පොදු මහජන සුබසිද්ධියට හේතුවන නීති පද්ධතියක් පැනවීමට රජු ක්‍රියා කිරීමෙන් නිරූපණය වන්නේ රාජ්‍යයේ පැවති සංවිධිත භාවයයි. සිරි සංඝබෝධි උදය රාජ්‍ය සමයේ, රාජ්‍යකරණයේ පැවති ප්‍රජාතාන්ත්‍රීය ගති ලක්ෂණ ද මෙමගින් සන්නිවේදනය කෙරේ. එම සන්නිවේදනය සිදුකරන පළවෙනි ම කාරණය වන්නේ රටවැසියාට රාජ්‍ය නායකයා ලෙස රජු හමුවීමට පැවති නිදහසයි. 10 වන සියවසේ ලාංකේය සමාජයේ පැවති නිදහස් වටපිටාව මෙයින් නිරූපණය වේ. තව ද පොදු මහජනතාවට අසාධාරණ බදු ක්‍රමයන්ට එරෙහි ව උද්ඝෝෂණය සඳහා ඇති අයිතිය, මහජනතාව පීඩාවට පත්කරන රාජ්‍ය නිලධාරීන් විවේචනයට පැවති නිදහස, ඉල්ලීම් දිනා ගැනීමට සාමකාමී අරගලයකට ඇති ඉඩකඩ ද මෙයින් සන්නිවේදනය කෙරේ. වඩා වැදගත් කාරණය වන්නේ රාජ්‍ය නායකයා රටවැසි හඬට ඇහුම්කන්දීමට දක්වන උනන්දුවයි. තව ද, රටවැසියා පීඩාවට පත්නොවන සේ බදු අයකර ගැනීමට කටයුතු කිරීමෙන් නිරූපණය වන්නේ රජු මහජන පීඩක උපකරණයක් නොවූ බවයි. මෙම කරුණුවලින් පුරාණ ලංකාවේ සමාජ, සංස්කෘතික වපසරිය පැහැදිලි වේ. පුරාණ රාජ්‍ය පාලනය මහජන පීඩාකාරී පාලනයක් නොවූවා සේම, යහ-ආණ්ඩුකරණය පිළිබඳ වැදගත් දේශපාලන සංකල්පවලින් ද පරිනිර්මිත ව තිබුණු බව තහවුරු වන්නේ බදුකරණය සම්බන්ධයෙන් දැක්වූ න්‍යායශීලී පිළිවෙත හා දෘශ්‍යමාන (විනිවිද පෙනෙනසුලු) ප්‍රතිපත්තියයි. රාජ්‍ය සේවකයන්, රටවැසියන් සහ රජු යන ත්‍රිත්වය එකිනෙකා පරයා යාමකින් තොර ව එකිනෙකා පිළිබඳ ව අන්‍යෝන්‍ය අවබෝධයකින් කටයුතු කිරීමේ සංවිධිත, ප්‍රතිපත්තිමය සම්මුතියක් පැවති බව බදුලු ටැම් ලිපියෙන් පැහැදිලි වේ. සමකාලීන ගෝලීය දේශපාලන සන්දර්භයේ සාකච්ඡා කෙරෙන යහ-ආණ්ඩුකරණය පිළිබඳ සාධනීය ගති ලක්ෂණ 10 වන සියවසේ පුරාණ ලංකාවේ රාජ්‍ය පිළිවෙතෙහි අන්තර්ගත ව තිබුණ බව නිරීක්ෂණය කළ හැකි ය.

යම් යම් පුද්ගලයන්ගෙන් වරප්‍රසාද වරදාන ලබමින් මිනිසුන්ට පීඩාකාරී වන ලෙස බදු අයකර ගැනීම් හා ඇතැම් රාජ්‍ය නිලධාරීන්, රාජකීයයන් අල්ලස් වශයෙන් මස්, රා, ගිතෙල්, කහවණු ආදිය ලබාගත් බවට චෝදනා එල්ල වී තිබේ. අල්ලස් දීම, අල්ලස් ගැනීම යන වැරදි දෙක ම සිදු නොකරන ලෙස බදුලු ටැම් ලිපිය රටවැසියන්ටත්, රාජ්‍ය නිලධාරීන්ටත් ස්ථිර ලෙස සන්නිවේදනය කර ඇත. සුචරිත සමාජයක් උදෙසා මෙම නීති පනවා තිබෙන අතර, රජය මෙන් ම රටවැසි ජනතාව ද යහපත් සමාජ සංස්කෘතික වටපිටාවක් සඳහා ක්‍රියා කිරීමේ අවශ්‍යතාව බදුලු ටැම් ලිපියේ අන්තර්ගත ව්‍යවස්ථාමය නීති විධිවිධාන සන්නිවේදනය කරන වැදගත් ම පණිවුඩයයි. මෙම ටැම් ලිපියේ අන්තර්ගත නීතිමය විධිවිධාන මධ්‍යකාලීන ලංකාවේ රාජ්‍ය පාලනයේ ඇති සංවිධිත බවත්, රාජ්‍යය,දූෂණ අකටයුතුකම්වලින් තොර පවිත්‍ර පද්ධතියක් ලෙස පවත්වාගෙන යාමට රජුට පැවති උනන්දුවත් විද්‍යමාන කරයි. නීතියේ ආධිපත්‍ය මධ්‍යකාලීන ලංකාවේ අංක එක වශයෙන් පැවති බව බදුලු ටැම් ලිපිය සන්නිවේදනය කරන වැදගත් ම පණිවිඩයයි. සෞඛ්‍යාරක්ෂාව පිළිබඳ ව ද අවධානය යොමු කරන විධිවිධාන බදුලු ටැම් ලිපියේ අන්තර්ගත ය. අලෙවියට නුසුදුසු තත්ත්වයේ භාණ්ඩ අලෙවි නොකරන ලෙසත්, බුලත් පුවක් වැනි දෑ මණ්ඩපයේ තබා විකිණිය යුතු බවත් සඳහන් වේ. පාරිභෝගික සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂණය පිළිබඳ ව රජයට පැවති උනන්දුව මෙමගින් සන්නිවේදනය වේ.

ප්‍රමාණයෙන් ඉතා විශාල ටැම් ලිපියක් වන බදුලු ටැම් ලිපිය විස්තෘත ව සන්නිවේදනය කරන්නේ මධ්‍යතන යුගයේ (10 වන සියවසේ) ලංකාවේ වූ ආගමික, සමාජ හා සංස්කෘතික පසුබිමේ ධනාත්මක පැතිකඩයි. බදුලු දිස්ත්‍රික්කයේ, මහියංගණයේ, හෝපිටිගම වැනි කුඩා ගමක පරිපාලනය පිළිබඳ රජු දැක්වූ උනන්දුව නිරූපණය කරන්නේ රාජ්‍යයේ ක්ෂුද්‍ර කොටසක් සම්බන්ධයෙන් වන අවධානයයි. එය රජුගේ රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික කෘතහස්තභාවයත්, රාජ්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ ව ඔහු තුළ පැවති උනන්දුවත් නිරූපණය කරයි. "අනුරාධපුර යුගයේ පැවති රාජ්‍ය පාලන ප්‍රතිපත්තිය හුදෙක් ප්‍රජාතාන්ත්‍රීය ලක්ෂණ උසුලන බව කිව යුතු ය. රාජාඥාව රටවැසියන්ගේ මානසික වදයට හේතු වූ බව සිතීම අපහසු ය. ජනතා ප්‍රශ්න විසඳීම හා ඔවුන්ගේ සුඛිත මුදිත පැවැත්ම තහවුරු විය යුතු බව රජය විශ්වාස කළ බව පිළිගත හැකි ය. මේ සඳහා විවිධ සභා, අධිකරණ ශාලා, නිලධාරීන් පත්කොට තිබූ බව දක්නා ලැබේ" (ධම්මානන්ද, මකුරුප්පේ, 2018 පි. 78). බටහිර දේශපාලන චින්තනය රාජ්‍ය යනු පොදු මහජනතාව මර්දනය කරන උපකරණයක් හෙවත් පන්ති පීඩක උපකරණයක් ලෙස හඳුන්වා තිබුණත්, බෞද්ධ දර්ශනය වැනි පෙරදිග චින්තනයන්ගෙන් පොහොසත් වූ මධ්‍යතන යුගයේ ලංකාවේ රාජ්‍ය පාලනය මහජනතාව කෙරෙහි පිහිටා තිබුණු ආයතනයක් ලෙස හඳුනාගත හැකි ය. ඒ බව බදුලු ටැම් ලිපියේ අන්තර්ගත නීතිමය විධිවිධාන වෙතින් පැහැදිලි වේ.

සමාලෝචනය

පුරාණ ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ, සංස්කෘතික හා ආගමික පසුබිම බදුලු ටැම් ලිපිය මගින් අනාවරණය කර ගත හැකි ය. සමකාලීන සමාජ සන්දර්භයේ පවතින අතිශය දියුණු සන්නිවේදන ක්‍රම 10 වන සියවස තරම් ඈත යුගයක නොපැවතියත්, සෙල්ලිපි වැනි සන්නිවේදන උපාංග මගින් පොදු මහජනතාවට වැදගත් වන තොරතුරු අන්තර්ගත සංදේශ, සෙල්ලිපි වෙතින් සන්නිවේදනය කර තිබේ. සෙල්ලිපිය හුදු සන්නිවේදන මෙවලමක් වූවා පමණක් නොව සෙල්ලිපියේ අන්තර්ගතය ප්‍රතිග්‍රහණය කරගැනීමට

© 2022 ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලය

දියුණු අධ්‍යාපන මට්ටමක්, සාක්ෂරතාවක් සහිත ජනතාවක් මධ්‍යතන යුගයේ ලාංකේය සමාජයේ ජීවත් ව සිටි බව ද තහවුරු වේ. ඒ අනුව, බදුලු ටැම් ලිපිය යනු 10 වන සියවසේ ලංකාවේ සමාජ, සංස්කෘතික හා ආගමික පසුබිම සන්නිවේදනය කරන කැඩපතක් ලෙස හඳුන්වා දීම වඩාත් සුදුසු වන අතර එදා පැවති නීති රීති අද්‍යතනයේ පවතින සමාජ නීති රීති හා සමාන මෙන් ම නූතනයටත් ගැළපෙන ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතියෙන් යුතු ඒවා බව නිගමනය කළ හැකි ය. එසේ මෙම බදුලු ටැම් ලිපිය අරබයා පර්යේෂණ කරන විද්‍යාර්ථියෙකුට එකල අර්ථ ක්‍රමය, බදු ක්‍රමය සහ රාජ පාලනයට අමතර ව එකල තිබූ සමාජයේ සාක්ෂරතාව හෙළි වන බැවින් ඒ ඔස්සේ පරීක්ෂාවට නතු කළ හැක්කේ ප්‍රස්තුත ලිපියට අදාළ ප්‍රදේශය එකල පැවති අර්ධ නාගරික ප්‍රදේශයක් ද ලෙස පැවති බව ය.

මකුරුප්පේ ධම්මානන්ද හිමි 61

බදුලු ටැම් ලිපිය - සන්නය

ඇ.1-8 සිරිබර - සම්පත්තියෙන් බර වූ; කැත් කුල කොත් - ක්‍ෂත්‍රිය වංශයට කොතක් වැනි වූ; උකාවස් රද් පරපුරෙන් බට් - ඔක්කාක වංශ රාජ පරම්පරාවෙන් පැවතෙන්නා වූ; ලක්දිව් පොළො යොන් පරපුරෙන් - ලක්දිව පොළොව නමැති තරුණ කාන්තාවගේ පරම්පරාවෙන්; හිමි වූ - ස්වාමියා වූ; එමෙ කුලෙන් බට් - එම කුලයෙන් පැවතෙන; සම්දිගොන් බිසො කුමා කුසැ උපැදැ - සම්දිගොන් නම් උතුම් බිසවගේ කුසෙහි ඉපදී;

ඇ. 8-17 ඈපා මහයා සිරි විඳැ - ඈපා හා මහයා කුමරු තනතුරු ලබා; පිළිවෙළසෙ සෙ රැදැ පැමිණැ - පිළිවෙළ අනුව රාජ්‍යයට පැමිණ; රැදැ කළ - රාජ්‍යය කළා වූ; සිරිසඟ්බෝ උදා මහරජනු කුමා - සිරි සංඝබෝධි උදය මහරජතුමා; සත්ලැඟු - සේසත් එස වූ; දෙවන හවුරුදුයෙහි - දෙවන අවුරුද්දෙහි; නිකිත්නි ස (හඳ) - නිකිණි මාසයෙහි; අව විසෙනියි - අව විසේනියෙහි (අව 05 වන දා); සොරබොරහි ආවු - සොරබොර පෙදෙසෙහි පිහිටි; හොපිටිගමු පදිය - හොපිටිගමුව වෙළඳ නගරයෙහි;

ඇ. 17-30 වැපාරයන් - ව්‍යාපාරිකයන්; කුඩින් - ගෘහවාසීන්; වත්හිමියන් වහන්සේ මියගුණ් මහවෙර් වැඩි කැලැ - රජතුමා මහියංගන මහා විහාරයට පැමිණි කල්හි; ගිය දවස - පසුගිය කාලයෙහි; පදිලද් දඬනායකයන් ගැත්තන් - වෙළඳ නගරය ලබාගත් හමුදා නිලධාරියාගේ සේවකයෝ; සතළොස පිරිනිවියන් වහන්සේ දවසැ - සතළොස් වැනි වර්ෂයෙහි පිරිනිවි රජතුමාගේ කාලයෙහි; කළ වැවස්ථා - කරන ලද ව්‍යවස්ථාව; ඉක්මැ - ඉක්මවා; අන්නැයෙන් දඬගත්හ - අන්‍යායෙන් (අයුතු ලෙස) අය බදු ගත්හ; නොසිරිත් පඬුරු ගත්හ - චාරිත්‍රානුකූල නොවන පරිදි පඬුරු ගත්හයි; ගමින් පියෙයිසි වැඩ තැනා - ගමෙන් පෙත්සමක් (රජු) පැමිණි කල්හි; දැන්වූ තැනින් - දැන්වූ හෙයින්;

© 2022 ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලය

අ. 30-39 සතලොස (වහන්සේ) දවසැ කළ - සතලොස පිරිනිවි රජතුමාගේ කාලයෙහි කරන ලද; සිරිතක් මිස - චාරිත්‍රයක් විනා; අන්නැයෙන් කරන දැයක් නොකරනා සැටියට - අන්‍යායෙන් (අයුතු ලෙස) කරන දෙයක් නොකරන හැටියට; වැවස්(ථා)වක් ලියවා තබ (න්න)ට වදාළෙන් - ව්‍යවස්ථාවක් ලියවා තැබීමට නියම කළ හෙයින්; සභායෙහි ලේකම් ගෙයි සම්ද(රු)වන් හි(ඳැසි)ථි වූ - රාජ සභාවේ ලේකම් කාර්යාලයෙහි නිලධාරීන් රැස්ව හිඳුවන ලද; වැවසථා සිරිති - ව්‍යවස්ථා චාරිත්‍රය (ලේඛන) යයි.

අ.39-ආ.01 මොහොපිටිගමු (පදිලද්) කෙනෙකුන් - මේ හෝපිටිගම වෙළඳ නගරය ලබාගත් කෙනෙකුගේ; ගැත්තන් ගමට් ආ (කලැ) - සේවකයන් ගමට ආ කල්හි; මණ්ඩරණ්ඩින් - උපදේශකයන්; වණිග්‍රාමයන් - වෙළඳ සංගමයේ සාමාජිකයන්; මහාග්‍රාමයන් - ගම් ප්‍රධානීන්; හින්දැ - රැස්ව; සතලොස පිරිනිවියන් වහන්සෙයි දවසැ - සතලොස පිරිනිවි රජතුමාගේ කාලයේ; වැවස්ථා සෙ - ව්‍යවස්ථාව පරිදි; පෙරෙ සිරිත් දඩගනුත් මිස - පෙර සිරිත් අනුව අය බදු ගැනීමක් විනා; අනි(යා) නොකරනු ඉසා - අයුතු දෙයක් නොකිරීම ද (කළ යුතුය).

ආ. 2-8 ගම් ලද්දන් ගැත්තන් - ගම් ලබාගත් අයගේ සේවකයන්; මන්ඩරණ්ඩින් - උපදේශකයන්; හින්දැ (වි) තාර කොට - රැස්ව විමසා; පිරිකපා දක්වා දුන් - නියම කොට දුන්- දඩ ගනුත් මිස - අයබදු ගන්නාවා මිස; ගම් වටාගෙන - ගම් වටලාගෙන; ගෙතිරැගෙනැ - ගෙය හිරකොටගෙන; දඩ නොඉල්ලනු ඉසා - අය බදු නොගැනීම ද (කළ යුතුය.)

ආ.9-12 දඩ ගැමැ හින්දැ එ (ල්) වත් මිස - අය බදු ගම හිඳ ඉල්වනු මිස; කුඩින් - ගෙවැසියන්; ගැමින් පිටත් කොටැ නොගෙන යනු ඉසා - ගමෙන් බැහැරට නොගෙන යාම ද (කළ යුතුය.)

ආ.13-15 නොපිරිකැපු දඩට් - සපුරා තීරණය නොකළ අය බදුවලට; වැලැක්මෙ නොගන්නා කොට් ඉසා - වැලැක්මේ නොගැනීම ද (කළ යුතුය.)

 © 2022 ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලය

ආ.15-19	ලි දඬට් - නියම කරන ලද දඩයට; ස්වාමි ගිනුත් මිස - ගෙහිමියා ගන්නවා විනා; අබුදරුවන් වැලැක්මෙ නො ගන්නා ඉසා - අබු දරුවන් වැලැක්මේ නො ගැනීම ද (කළ යුතුය.)
ආ.19-22	ගමට් ආ රදොලන් - ගමට පැමිණි රජයේ නිලධාරීන්; රහ මස් දී ගිතෙල් නොගන්නා ඉසා - රා-මස්-දී ගිතෙල් නො ගැනීම ද (කළ යුතුය.)
ආ.22-26	වතු පෙත් වෙත් වැද - ගෙවලට වතු පිටිවලට ඇතුළුව; රහ නොගන්නා ඉසා - රා නොගැනීම ද; සොර වෙළඳාම් නොකරනු ඉසා - හොර වෙළඳාම් නොකිරීම ද (කළ යුතුය.)
ආ.26-30	පොහොදා සල්කළාකුගෙන් - පොහෝ දිනවල වෙළඳාම් කළ අයකුගෙන්; වැපුදයට් - පහන පූජාවට; තෙල් පද්දක් ගන්නා ඉසා - තෙල් පතක් (කාලක්) ගැනීම ද (කළ යුතුය.)
ආ.30-36	මියුගුණ් මහ වෙහෙර - මහියංගන මහා විහාරයෙහි; වැපුද පවත්වනු ඉසා - පහන් පූජාව පැවැත්වීම ද; වැපුදයට් නොලැබුණාකුගෙන් - පහන් පූජාවට (තෙල් පතක්) නොලැබුණ අයෙකුගෙන්; පෙරෙසිරිත් - පෙර සිරිත් පරිදි; දඩ වැපුදයට්; දඩ පහන් පූජාවට; ගන්නා ඉසා - ගැනීම ද (කළ යුතුය.)
ආ.36-39	බඩු ගෙන ගම්වන් - බඩු රැගෙන ගමට ඇතුළු වූ; ගොණිගොන් - තවලම්ගොණුන් (සඳහා අයබද්ද); නොගන්නා ඉසා - නොගැනීම ද (කළ යුතුය.)
ආ.39-41	මෙගම සිටැ - මේ ගමෙහි සිටැ; රට් දඟ් නො ගන්නා ඉසා - පිට රටෙහි අයගේ සංඛ්‍යා ලේඛන නොගැනීම ද (කළ යුතුය.)
ආ.41-49	වැළැත වන - සමීප වනයෙහි වසන; උල්වාඩුකණක්කරුන්. වරදකරුවන් අල්ලන නිලධාරීන් හා ගණකයන්; ගමට් ආකුල නොකරනු ඉසා - ගමට ආකුල නොකිරීම ද; මෙකුන් ගැත්තන් - මොවුන්ට පක්ෂපාතීවූවන් - ගමට් වදනා; ගමට ගෙනෙන; රහ මස් දී ගිතෙල් පැහැර නොගන්නා ඉසා - රා-මස්-දී-ගිතෙල් පැහැර නොගැනීම ද (කළ යුතුය.)

© 2022 ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලය

ආ - 49 -ඉ - 03	ජදි වදනා බඩු - වෙළඳපළට ගෙනෙනා; බඩු පෙරමගට ගොස් නොගන්නා (ඉසා) - පෙර මගට ගොස් නොගැනීම ද (කළ යුතුය.)
ඉ. 3 - 7	.... කුසලාන් ක(ැ) (රැ) ගෙන දී - පිනට දෙන ලද ඉඩම් කට්ටි කැර බදු ක්‍රමයට ගෙන (ගොවියන්ට) දී; තමාගේ (කැර) ගිනුත් මිස - තමාගේ බදු අය කර ගන්නවා විනා; නොසිරිතක් නොකරනු ඉසා - නොසිරිතක් නොකිරීම ද (කළ යුතුය.)
ඉ. 8-10	(ගණ) ලහස්සෙන් මිස - ගණ ලහස්සෙන් විනා සෙසු ලහසියෙන් නොමනනු ඉසා - වෙනත් ලහසියකින් නොමිණීම ද (කළ යුතුය.)
ඉ. 10-13	ගම් වන් බඩු ගැමැ වික්කැ මිසැ- ගමට ගෙනා බඩු ගමේදී විකුණුව හොත් විනා; ගෙනැයෙත් - ගම හරහා ගෙන ගිය හොත්; සුත්වත් නොගන්නා ඉසා - අයබදු නො ගැනීම ද (කළ යුතුය.)
ඉ. 13-16	(නො) පැ විකිබඩියෙහි - නො පෙන්වා විකුණන බඩුවලට; දීණ සුත්වත් ගනුත් මිස - දෙගුණ කොට අය බදු ගන්නවා විනා - ආකුල නොකරනු ඉසා; ආරවුල් ඇති නොකිරීම ද (කළ යුතුය.)
ඉ. 17-18	නොපැවු මඳඩියෙන් - අනුමත නොකරන ලද තරාදි පඩි වලින්; (නොයෙන් - නොනීතියෙන්) නොකිරනු ඉසා - නොකිරීම ද (කළ යුතුය.)
ඉ. 18-20	සුත්බඩු - බදු ගෙවිය යුතු භාණ්ඩ; නොතැන හින්දැ නොවිකුණනු ඉසා - නුසුදුසු තැන්වල හිඳ නොවිකිණීම ද (කළ යුතුය.)
ඉ. 20-22	සල් නොකළමනා තැනැ - වෙළඳාම් කිරීමට නුසුදුසු තැන්වල දී; නොකිරනු ඉසා - නොකිරීම ද (කළ යුතුය.)
ඉ. 22-24	සල් නොකළමනවුන් - නො විකිණිය යුතු බඩු; නොකිරනු ඉසා - නොකිරීම ද (කළ යුතුය.)

© 2022 ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලය

සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලයීය ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය 2022, දහතුන්වන කලාපය පිටු 55-66

ඉ. 24-27 කළමසු - කුළු මසු නැතහොත් අඩු වටිනාකමෙන් යුතු මුදල්; පුරවත් වී මීසැ - පිරවීමට විනා; වැටෙන මසු - පවතින මුදල්; උනු කොටැ නොගන්නා ඉසා - අඩු කොට නොගැනීම ද (කළ යුතුය.)

ඉ. 27-32 බුලත් පුවක් මඬපයෙ තබා විකුණනු කොට් ඉසා - බුලත් පුවක් මණ්ඩපයක තබා විකිණීම ද; නොනැන තබා විකක දුටුවා - නොනිසි තැනක තබා විකුණනු දුටු ඒවා; රදොලන් - රාජකීයයන් ලවා; හරවා ගන්නා ඉසා - ඉවත් කිරීම ද (කළ යුතුය.)

ඉ. 32-36 දෙමුළැ බද් වල්වලැ දඬුපත් - උභය මූලායතනවලට අයත් කැලෑවල ලී දඬු; නොකපනු කොට් ඉසා - නොකැපීම ද; මෙහෙකරුනට - කැපකරුවන්ට; ආකුල නොකරනු ඉසා - කරදර නොකිරීම ද (කළ යුතුය.)

ඉ. 36-38 මෙගම්හි අටදෙනාගෙ - මේ ගමෙහි; (ප්‍රධානීන්) අටදෙනාගේ ගෙවල්වලැ නවතැන් නොගන්නා ඉසා - නවාතැන් නො ගැනීම ද (කළ යුතුය.)

ඉ. 39-43 වත්හිමියන් වහන්සේ වැඩියැ - රජතුමා පැමිණි කල්හි හෝ; ඈපාරද් දරුවන් වැඩියැ - ඈපා රජ දරුවන් පැමිණි කල්හි; පෙරෙ සිරිත් පඬුරු දෙනු ඉසා - පෙර සිරිත් පරිදි පඬුරු දීම ද (කළ යුතුය.)

ඉ. 43-49 ගමලත්නායක කෙනෙකුන් පදි ආ කලැ - ගම් ලබාගත් ප්‍රධානියෙකු වෙළඳපළට පැමිණි කල්හි; පෙරෙ සිරිත් පඬුරු පස්විස්ස නොගෙනැ - පෙර සිරිත් පඬුරු විසි පහක් නොගෙන; අන්නෑයෙක් - නීති විරෝධී ලෙස;

© 2022 ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලය

ඊ

ඊ.1-9 ... ගනිති, ... ගනිතැ'යි; කුඩින් ගිගිරි කොට - ගම්වැසියන් උද්ඝෝෂණය කොට; වැඩිනැන දැන් වූ තැනින් - පැමිණි රජුට දැන්වූ කල්හි; පෙරෙ සිරිත් පස්විස්ස ගන්නෙයයි - පෙර සිරිත් පරිදි විසිපහක් ගත යුතු යැයි; වදාළ තැනින් - නියම කළ හෙයින්; පඬුරට පස්විස්ස ගන්නා කොට් ඉසා - පඬුරු පිණිස විසි පහක් ගැනීම ද (කළ යුතුය.)

ඊ.10-13 මෙගම්හිලා මිනී කොටා යෙත් - මෙගමෙහිදී මිනීමරා යත් නම්; රදොලනට (ලැබි) නවත්නා සෙ(යි)න් - රාජකීයනට හසු වී අල්ලා ගන්නා ලෙස; නවතනු ඉසා - නැවැත්වීම ද (කළ යුතුය.)

ඊ.14-16 දෙමළන් (වරටනා) තැන් දරු- ද්‍රවිඩයන්ට රටනායකයන්ගෙ දරුවන්; අවා නොදෙනු ඉසා - ආවාහ කොට නොදීම ද (කළ යුතුය.)

ඊ.16-20 මවුවීයෙන් බොලා කිරවූ අ(ණ) - මාතොටින් තෙරපීම සඳහා ආඥාව; වියොහා කර - පැහැදිලි කොට; (යව)නු ඉසා - යැවීම ද (කළ යුතුය.)

ඊ.20-23 කුඩින්ගෙ කැරුණු ආකුලයට - ගම්වැසියන්ගේ ගෙවල්වල කෙරුණු ආරවුල්; සම්දරුවන් ලැබී ආකුල හරවනු ඉසා - සම්දරුවන් ලබා ගෙන ආරවුල සංසිඳවීම ද (කළ යුතුය.)

ඊ.24-32 සම්දරුවන් නොලැබුණු කුඩියක් ඇත - සම්දරුවන්ට හසු නොවූ (එබඳු වරදක් කළ) ගම්වැසියෙකු ඇතහොත්; ලහසු හොල්දඬු නොසිරිත් කරනු (පර) කපා - සීල් තැබූ සැරයටිය නොදීමේ නොසිරිත් කිරීම සීමා කොට... බත් නොදෙනු ඉසා - බත් නොදීම ද; වෙළදාම් ගොවිකම් - වෙළදාම හා ගොවිකම... අගැමින් පිටත්ක,.... ගමේ නොවන අය පිටත්කර....
නොවැදෑ..... ඇතුල් නොවී......

 © 2022 ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලය

33-38 වරද නොවෙද් - වරදක් නොවේ ද; ගම් අධවිය අට දෙනා..... - (ම) ගම් අසල වන සංරක්‍ෂක නිලධාරීන් අටදෙනා ද; (නිගහ) ලැබුවන් (රද්දඩ) අටදෙනා- නිග්‍රහ ලැබුවන්ට (රජයේ දඬුවම) නියම කරන අටදෙනා ද; පිරිවහන්නා හිඳ්වා ඉල්ලනු ඉසා, පිරිවහන්නා ද රැස් කොට ඉල්ලීම (කළ යුතුය.)

38. මෙවරදට් වැදෑ......, මේ වරදට යොමු වී......,

ඊ.40-44 මෙවැවස්ථා ඉක්මෑ - මේ ව්‍යවස්ථාව ඉක්මවා; ගමට් රදොල-න් අනියා කළ - ගම්වැසියන්ට රජයේ නිලධාරීන් අයුත්තක් කළහොත්; සභාගෙ ලෙකම්ගෙයි දරුවන්ට කියා - රාජ සභා-වේ ලේකම් කාර්යාලයේ නිලධාරීන්ට දන්වා; අවුල් හරවා - ආරවුල් නැති කොට, ...

ඊ. 45. දුන් ..... දෙන ලද....., යුක්ති..... සාධාරණකම්.....,

46-47 (මෙපහණ් හිඳුවන්නට් ආ) - මේ සෙල්ලිපිය පිහිටුවන්නට ආ; සභාගෙ හිඳ්නා - රාජ සභාවෙහි සිටිනා....,

47-49 (තලින්) නරු උදහි ඉසා - (තලින්) තරු උදහි ද; මුල (වස) සෙන් ඉසා - මුල (වස) සෙන් ද,

ඊ. 50-58 වරැ මෙකාප්පර් මනිතිලාකිලියෙම් ඉසා - උතුම් අංගා රක්‍ෂක මනිතිලාකිලියෙම් ද, ගොලොබාගම නිලාදෙවු ඉසා - ගොලබාගම නිලදේව ද, මඟුල්මහලෙ සමන්නා - මගුල්ගේ නියුක්තයා ද; අරක්සමණෙන්වරැ - ආරක්‍ෂ නිලධාරි තුමා ද; කුඩසලාවත්කැම්දෙවු ඇතුළ්ව - කුඩසලා වත්කැම්දේව ද ඇතුළුව; මෙතුවාක් සම්දරුවන් අවුද් - මෙකීතාක් නිලධාරීන් පැමිණ; (මෙසම්)වතා පහණ් හි (නැවනුලදි) - මේ සම්මත ගල් ටැඹ හෙවත් අයිතිවාසිකම් තහවුරු කිරීමේ ගල පිහිටුවන ලදී.

(ධම්මානන්ද, මකුරුප්පේ, 2018 පි. 61-67).

 © 2022 ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලය

පරිශීලිත මූලාශ්‍රය

අමරවංශ හිමි, කේ. (1959). *ලක්දිව සෙල්ලිපි.* කොළඹ, එම් ඩී ගුණසේන සහ සමාගම.

ධම්මානන්ද, එම්. (2008). *විමර්ශනාත්මක සිංහල ශිලාලිපි මාලා.* කොළඹ 10, සමයවර්ධන පොත්හල පොද්ගලික සමාගම.

පියදාස, ආර්. එල්. (2008). *සන්නිවේදන විමර්ශන.* නිව් කැලණි ප්‍රින්ටර්ස් ඇන්ඩ් පබ්ලිෂර්ස්.

සිරිසුමන හිමි, ඒ. (2014). *විමසුම් ධාරා.* නුගේගොඩ, සරසවි පොත්හල.

Paranavithana, S. (1970). Inscription of Ceylon. Ceylon, Department of Archeology.

Wickramasinghe, D. M. (1912). Epigraphia Zeylanica, Vol 1-V, ed. Delhi, Gayan Books.

© 2022 ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලය